

УДК 001.8/.816/.817

Вікторія Анатоліївна ПЕРЦЕВА,

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри українознавства факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ АД'ЮНКТИВ

До сучасних випускників вищих навчальних закладів висувуються високі вимоги: їх професійна кваліфікація припускає, зокрема, уміння проводити навчально-наукові дослідження, писати наукові тексти різних жанрів, як кваліфікаційні роботи (курсіві, дипломні), так і статті у вітчизняні й закордонні наукові журнали, брати участь у науковій дискусії, опанувати стандартами усної й письмової комунікації в науковій та офіційній сфері. Для вироблення цих навичок і умінь, безумовно, необхідно правильно організувати самостійну роботу.

Проблема самостійної роботи на сьогодні в теоретичному плані розглянута різнобічно й широко. Проте досі відсутня єдина точка зору на проблему її організації в процесі навчання, особливо такої категорії, як ад'юнкти.

Ад'юнкти навчаються передусім для досягнення конкретної мети, розраховуючи на невідкладне застосування отриманих під час навчання знань і якостей. Завдання викладача зводиться зрештою до того, щоб надавати допомогу у визначенні параметрів навчання й пошуку наукової інформації. Основною характеристикою процесу навчання ад'юнктів є процес пошуку знань, умінь, навичок і якостей.

Ад'юнкт, як суб'єкт навчальної діяльності, ставить мету самостійно, виконує усі операції з планування й виконання дій, самоконтролю та самооцінки, тобто на усіх етапах навчання він виявляє справжню самостійність. Особливе місце в системі навчання ад'юнктів належить самоконтролю й самооцінці. Ці дії мають специфічну функцію – вони спрямовані на саму діяльність. Основними формами контролю тут можуть виступати: 1) підсумковий (порівняння результатів із наданим зразком; 2) процесуальний (виявлення повноти, правильності, послідовності виконання завдань); 3) прогностичний (визначення рівня сформованості необхідних навичок), можливість визначити загальну стратегію формування навчальної діяльності.

Відомо, що результатом традиційної професійної освіти є особа, яка отримала знання, але нічого сама не створила. Тому зараз зростає потреба в більш продуктивному та якісному опануванні науковими знаннями з метою їх практичної реалізації.

Одним із таких способів є самостійна робота ад'юнктів із науковими текстами в режимі співпраці з викладачем і створення максимальних умов для використання отриманих знань у нових обставинах наукової діяльності. За таких умов професійного самовдосконалення кожна особа може актуалізуватися, розвиваючи й реалізуючи свої мовні й мовленнєві здібності. У цьому випадку самостійна робота отримує поєднання когнітивного (рівень знань), емпіричного (практичного їх впровадження) й креативного рівнів (творчого застосування в нових обставинах).

А в цьому й полягає основна функція самостійної роботи молодих учених: підвищувати рівень знань і умінь та розвивати здатність застосовувати їх в інноваційній практиці (слухати й чути; дивитися, виокремлювати, спостерігати, фіксувати, концентруватися), підвищувати рівень застосування знань (самостійно діяти; розглядати, пізнавати, вирішувати; робити самостійно, набувати досвіду); розвивати творчий досвід роботи з текстами (робити свідомий вибір, гнучко мислити, логічно думати, створювати нове) і загалом розвивати індивідуальні якості.

Можливо, повніша реалізація принципу єдності відтворення й творчості в самостійній роботі цієї категорії може бути досягнута на підставі класифікації, яку

запропонував П.І. Підкасистий [1]. На його думку, творчість під час навчання проявляється в осмисленні структури матеріалу, що вивчається, в актуалізації набутих знань, у розв'язанні нового кола завдань. У результаті вчений виділяє такі типи самостійних робіт: за зразком; реконструктивні (перетворення структури наукової інформації, наукового досвіду); частково-пошукові (евристичні – на застосування наукових понять у конкретній життєвій ситуації); творчі (дослідницькі, пов'язані зі створенням принципово нових способів виконання завдань). Аналізуючи усі названі рівні, ми дійшли висновку, що, узагальнивши їх можна сформулювати класифікацію типів самостійної роботи з науковими текстами для названої категорії осіб, що отримують освіту: алгоритмічний тип; із вказівкою на спосіб виконання; розпізнавання текстів; узагальнення; творчі завдання.

Не менш важливим, на наш погляд, в організації самостійної роботи ад'юнктів із науковими текстами може бути діалог як форма заняття, що забезпечує нову якість навчання, необхідний елемент справжньої самостійності. Основний спосіб діалогізації пов'язаний з активним спілкуванням кожного учасника навчання один з одним і з самим собою, під час якого створюється можливість різнобічного обговорення наукових проблем. Діалогізація на практиці реалізується через інтерактивні методи й форми. Для досягнення такої адекватності можна виділити декілька рівнів діалогового залучення в процесі роботи з науковими текстами: рівень проблемного викладення; рівень спільно-послідовного викладення думок (спільний інтуїтивний пошук рішення); рівень полемічного спілкування.

Така форма організації самостійної роботи спрямована стимулювати пошук нових ідей, самостійне їх обговорення, спільне ухвалення нових рішень. Отже, описані вище форми організації самостійної роботи ад'юнктів з науковими текстами (проблематизація, творчість і діалогізація) дозволяють досить ефективно реалізувати позиційно-ситуативний підхід до навчання у вищій школі.

Список бібліографічних посилань

1. Підкасистий П.І. Педагогика. Москва : Юрайт, 2009. 430 с.

Отримано 26.10.2020

УДК 332.2.021.8.001.25(477)

Наталія Сергіївна ПІСТРЕНКО,

викладачка кафедри фундаментальних
та юридичних дисциплін факультету №6

Харківського національного університету внутрішніх справ

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН МІЖ ДЕРЖАВОЮ ТА ЦЕРКВОЮ НА ПОСТРАДЯНСЬКОМУ ПРОСТОРИ

Суспільно-релігійні відносини є однією зі складових частин внутрішньої та зовнішньої політики держави і церкви сучасної демократичної держави. Водночас, для країн, що утворилися в результаті розпаду Радянського Союзу, питання щодо побудови взаємовідносин між державою та церквою стало новим. Це пояснюється тим, що у соціалістичних країнах право не свободу совісті та віросповідання не знаходило свого визнання та конституціоналізації.

Набуття незалежності та прийняття конституцій колишніми республіками СРСР як суверенними і незалежними державами призвело до перегляду місця і ролі церкви у системі інститутів громадянського суспільства. Як наслідок, постала потреба визначення на конституційному рівні взаємовідносин між державою та церквою. Адже церква, релігія формують систему людських норм і цінностей, регулюють соціальну поведінку людей, її ставлення до держави, суспільства, сім'ї, інших людей.